

en bättre arbetsmiljö och finnas till hands för enskilda kolleger som får problem, vara med som stöd i samtal med arbetsgivaren.

Möten som arbetsgivaren kallar till tar en dag i månaden. Lokalföreningen träffas en kväll i månaden. Periodvis får han samtal hem varje kväll. Och så deltar han i konfliktlösningssamtal.

De fysiska arbetsmiljöfrågorna är sällan något större bekymmer. Det är de psykosociala problemen som är svåra. Så svåra att när Östergötlands läkarförening kom ut med sin »lilla röda«, skriften Så här vill vi ha det!, fanns inget skri- vet om den psykosociala arbetsmiljön.

Han vill inte ge några konkreta exem- pel. Men det kan handla om att lösa sam- arbetsproblem mellan kolleger och en chef. Ibland tas en konsult in, i andra fall kan det handla om att någon får avsluta sin tjänstgöring på ett vettigt sätt.

– Jag är road av det här med männi- skor. Man kan inte alltid lösa problemen helt men ändå få arbetsplatsen att funge- ra.

En gång har han varit på väg att begära hjälp från Arbetsmiljöinspektionen. Det handlade om dålig bemanning och för

FOTO: LEIF HALLBERG

En gång i månaden träffas arbetsmiljökommittén vid Vrinnevisjukhuset, det vill säga de fyra personalcheferna, till vänster, och huvudskyddsombuden för de olika fackförbunden. »Kommittén fungerar bra, och att samverka med andra fackförbund underlättar uppdraget som skyddsombud«, tycker Lars-Göran Pettersson, till höger.

täta jourer. Men det löste sig genom lo- kala möten och ett mer aktivt rekryte- ringsarbete.

– Det blev inte bra, men det blev ut- hårdligt. Det finns inte folk att få tag på. Det är en avväggningsfråga. Ska vi driva det så långt att kliniken läggs ner och vi blir av med jobbet? Det man måste strä- va efter är att skapa en bra arbetsplats med de förutsättningar som finns, med delaktighet och bra chefer.

Ibland upplever Lars-Göran Petters- son att omgivningen ifrågasätter den tid han lägger på uppdraget som skyddsom- bud när han kan göra nytta på golvet istället. Men själv tycker han att det lö- nar sig.

– Jag tycker ändå att det får ta den ti- den, för det kommer så mycket ut av det.

Elisabet Ohlin

elisabet.ohlin@lakartidningen.se

Stor brist på skyddsombud

Skyddsombud kan göra mycket för att förbättra arbetsmiljön, men på många arbetsplatser saknas skyddsombud för läkarna. Det säger Ragnar Kristensson, ombudsman på Lä- karförbundet.

Landets läkare har idag omkring 500 skyddsombud. Det är inte tillräckligt.

– En fördubbling vore bra, uppskattar Ragnar Kristensson.

Läkarförbundet beslöt vid fullmäkti- ge i våras att verka för att öka antalet skyddsombud.

Idag är det i synnerhet den psykosoc- iala arbetsmiljön, inte den fysiska, som brister.

– En kombination av hög arbetsbe- lastning, liten kontroll över arbetssitua- tionen och ett tungt ansvar gör att många får illa idag. Under 1990-talet har myc- ket i sjukvården handlat om besparingar och omstruktureringar, och då har inte arbetsmiljön hängt med. Hur kommer det sig att landstingen inte reagerat tidi- gare på att folk mår allt sämre? Jag är kri- tisk till landstingen, säger han, och påpe- kar att antalet sjukskrivna läkare har mer än fördubblats mellan 1996 och 2001.

I det läget har skyddsombuden en viktig roll. Att de inte varit mer aktiva tror Ragnar Kristensson beror på att lä-

Ragnar Kristensson, ombudsman på Läkarförbundet, är kritisk till att landstingen inte reagerat tidigare på de ökade sjukskrivningarna.

FOTO: KARL GABOR

karna inte har någon facklig tradition.

– Läkarna är inte alltid vana att tänka fackligt och i en del fall ganska handfall- na.

Ragnar Kristensson anser skyddsom- buden inte bara borde bli fler, de behöver också bli bättre på att påverka. Nyligen kom förbundets broschyr, Vägledning för skyddsombud, som han själv skrivit. Att första upplagens 1 500 exemplar tog slut på nolltid tycker han tyder på ett ut- talat behov av stöd.

Den psykosociala arbetsmiljön är särskilt svår att hantera.

– Jag har ett intryck av att många gör det till ett individproblem, men jag vill mer se det som uttryck för dåliga arbets- betingelser.

Och med ett bättre förebyggande ar- bete skulle de enskilda ärendena bli fär- re. Att verka för individuella scheman så att varje individs effektivitet kan tas till vara på bästa sätt är ett sätt att förebyg- ga. Ett annat är att verka för regelbund-

Fyra tips till ett skyddsombud

1. Skaffa dig kunskaper om ar- betsmiljön, om arbetsmiljölagen och om hur man praktiskt kan på- verka.
2. Bygg ett nätverk stöd beståen- de av kolleger, företagshälsovård, Arbetsmiljöinspektionen och and- ra fackförbund.
3. Föreslå arbetsgivaren förebyg- gande arbete i form av arbetsmil- jörond, se bilaga 3 i broschyren Vägledning för skyddsombud.
4. Om problem uppstår: Försök först med informella lösningar. Om det inte hjälper: Följ den for- mella gången för ett arbetsmiljö- ärende, se broschyren sidan 6.

na psykosociala arbetsmiljöronder för att avdramatisera ämnet och lösa pro- blem. I broschyren beskrivs hur sådana ronder kan gå till. Den tar också upp skyddsombudets rättigheter och skyl- digheter, arbetsgivarens ansvar, syste- matiskt arbetsmiljöarbete, hur ett arbets- miljöärende handläggs och ger en rad handfasta tips. Vägledningen kan bestäl- las från Läkarförbundet eller laddas ner från www.slf.se under rubriken Arbets- liv, Skyddsombud.

Elisabet Ohlin